

Emnenr. 11.

Fylke: Lørd. Trondelag

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Strinda

Emne: Gjerne attåffør.

Bygdelag: Byåsen

Oppskr. av: H. N. Osnes

Gard:

(adresse): Skarne pr. Trondheim

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

I. Røtter. Det er så langt jeg har kunnet nå ingen som vet av at viltvoksende røtter er brukte som kiørfør. Ingen av de nevnte sorten under 2 til 3 blir nyttet.

B. Bugner (blom) blir eller ble heller ikke brukte etter det eldre folk mener.

II Tang og tare blir heller ikke brukte som før. Der imot er kanskje ennå noko tang brukte til gjødning. Var tang og tare brukte som kiørfør, burde jeg ha funnet noe om det under mitt arbeid med Strinda Bygdebok.

III. Erteris skulle i 1870-80 åra vere brukte til kiørfør.

IV. Hestemøk.

Paal Tiim fra Jonsvannet i Strinda, 70 år gamm., forteller at han av sin mor hadde hørt at når det var får nød, var hestemøk brukte som nødfør for omlag 70 år sia. Litt mjøl var vel speidd på og varmt vann. Det ble brukte når det ble for lite høg.

Ellers opplyser Tiim at når hestene har

Arampet ned høy på spiltauet,
 og høyet blir samlet opp gjerne sam-
 men med møk, og det blir lagt i fôrings-
 kubbene til kua, så ser ho det vel opp
 allt sammen, og det ser ut til at
 kua liker hestemøk. Men det må
 være møk av hest, ikke av hoppe fordi
 hoppe møk gjerne er oppløst av urin.
 Når man opplysning om hestemøk til
 får har jeg ikke fått.

6. I Strinda er sørpe til dyra ikke bruk
 nå, men vel i eldre tid. I Strinda
 bygdebok bind II, s. 371-72 har jeg tatt
 med en uttalelse av Harald Krohg på
 Skjotland, Byåsen. Han hadde fått en vei-
 ser til å stille sitt fjøs. Han het Stöcklie
 Krohg forteller i 1857 om Stöcklie's fjøsstell
 og fôringsmetoder: - rotfrukter, mask,
 drank o. s. v. bruker han ikke som mindre
 gjenslig. Fôring, damping og selvetning
 do fôret forkaster han som skadelig. Tilt
 får og vann er hans regel. Dog innimma
 han ^{gras} ~~gras~~ om sommeren. Krohg var nok
 vel fornøid med Stöcklie's fôringsmetode.
 Denne fôringsmåten er visst den alminnelig
 brukte nå i Strinda, men vi ser av Krohg's
 uttalelse at rotfrukter (poteter?), mask og
 drank var bruket i 1850-ara. I slutten av
 1700-tallet da brennevinskjelene var forbudt
 til å bruke til brenning, forekom det at
 folk måtte brenne for på den måte å
 berge fram hus dyra. Når dette var hovedet
 for retten, skjønner vi hvor alminnelig
 det var med det slaps fôrings den gang.

2. Hakkelen til hester blir brukt. Hakkelen blir lagt i kruskrubba. Mjøl av lettekorn blir strødd på, og så blir vann slått over det heile.

3. I Gtrinda brukes den kald.

4. Rognbor brukes ikke.

5. Drank ble brukt så lenge Lysholms brenneri var i gang. Den brukes kald.

6. Mask var brukt i 1870-80 åra

7. En koke kog på høyfrø eller høyms og brukes gjerne dette til grisenes men grisegjødselen må da ikke bli brukt på åkeren, for ukrasproct kan være spiredyktig

8. Fiskeavfall er ikke brukt til kveit i Gtrinda.

1780

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING